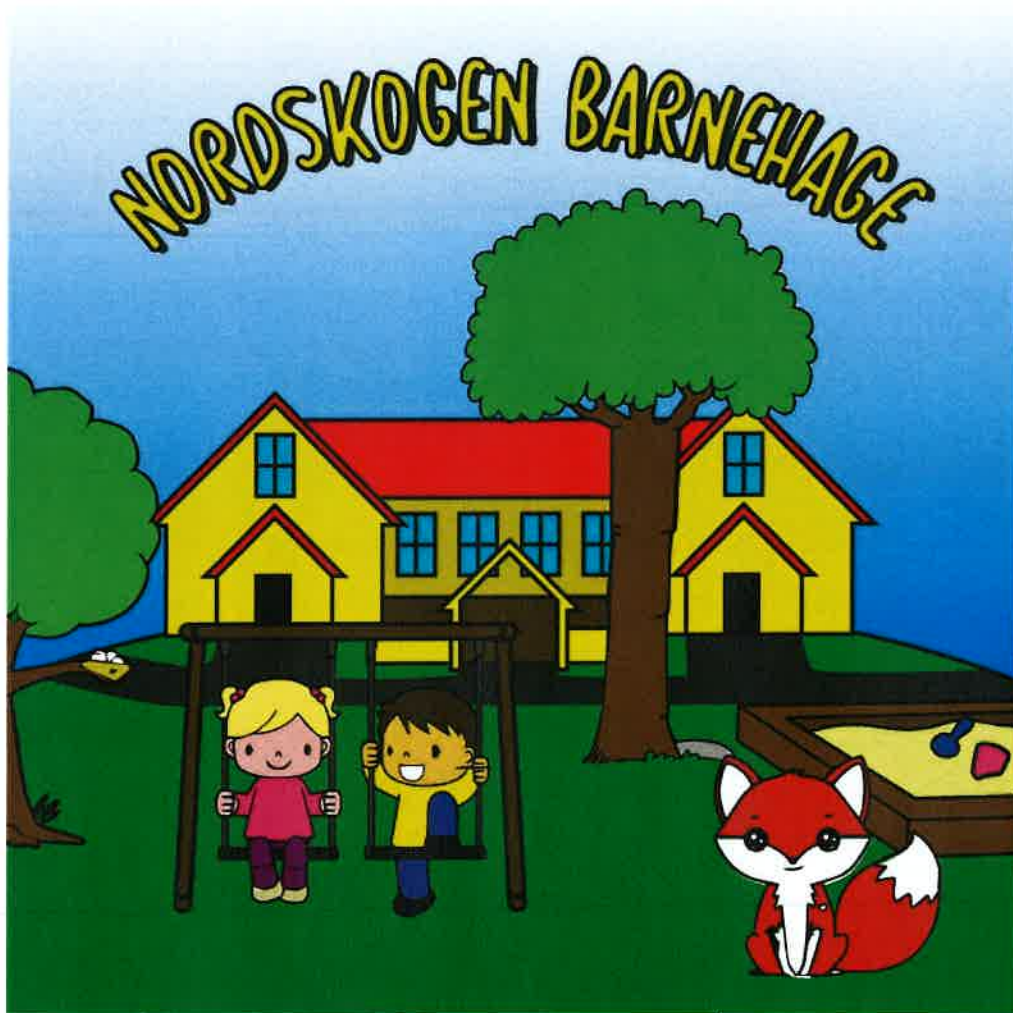

ÅRSPLAN

FOR

BARNEHAGEÅRET 2023/2024

Hva er en årsplan?

Årsplanen er et arbeidsredskap for barnehagepersonalet og dokumenterer barnehagens pedagogiske valg og begrunnelser. Årsplanen skal vise hvordan barnehagen vil arbeide for å oppnå rammeplanens formål og innhold, og barnehageeierens lokale tilpasninger til pedagogisk praksis (Rammeplan, 2017).

Årsplanen bygger på Lov om barnehager med forskrift om rammeplan for barnehagen, Økonomi – og handlingsplan for Horten kommune og Handlingsplan for Hortensbarnehagen med tilhørende planer/veiledere som: «Handlingsveileder for barnehagens psykososiale barnehagemiljø», «Plan for overgang hjem, barnehage, SFO og skole» og «Plan for bærekraftig utvikling i Hortensbarnehagen».

Evaluering og vurdering av fjorårets årsplan

Barnehagen skal jevnlig vurdere det pedagogiske arbeidet. Det betyr at det pedagogiske arbeidet skal beskrives, analyseres, vurderes og evalueres ut fra barnehagens planer, barnehageloven og rammeplanen for barnehagen (Rammeplan, 2017).

Barnehageåret 2022/2023 har vært et år med fokus på og arbeid med livsmestring og helse, voksenrollen og prosjektarbeid. Hovedmålet for fjoråret var «alle barn opplever tilhørighet og mestring i lek- og læringsmiljøet», og satt fokus på at barna skulle få erfaringer med å mestre livet sitt med alle opp- og nedturer det har, og utvikle seg til å bli robuste mennesker med god selvfølelse. Barna skal oppleve at de hører til og få erfaringer med å være en unik og viktig deltager i fellesskapet. I tillegg var det viktig for oss å sikre at alle barn skulle oppleve å være i positive relasjoner og ha lekevenner. For å få til dette ble prosjektarbeid metoden som sikrer det felles tredje – noe å være sammen om. Prosjektarbeidene på de ulike avdelingene tok utgangspunkt i en bok som var felles for etasjen, og i prosjektet sikrer vi små og store fellesskap gjennom arbeid og lek i grupper. Alle avdelinger har jobbet med prosjektarbeid gjennom smågrupper, tur, prosjektsamlinger og spor. Barns medvirkning har vært sentralt og alle avdelinger har tatt utgangspunkt i barnas interesser og innspill for å utvikle veien videre. Vi ser at årsmålet på mange måter er nådd, selv om vi kanskje aldri kan vite fullt ut hva barn føler de er en del av. Likevel tolker vi barns høye trivsel, kroppsspråk og trygghet som et tegn på at målet er nådd gjennom året. Vi ønsker derfor å ta det med oss

videre neste barnehageår, men ikke lengre som et hovedmål. Nå blir det viktig med nye fokusområder. Vi fortsetter å utvikle oss på prosjektarbeid, og setter nå fokus mot prosjektsamlinger, prosjektgrupper og oppdrag.

Personalet opplever at vi i Nordskogen barnehage er et stort «vi-felleskap». Vi opplever en positiv utvikling i relasjoner, og vi tror barn kjenner at de hører til i barnehagen. Det har blitt jobbet mye med glede, trygghet, trivsel og lekevenner. Når konflikter og vanskelige situasjoner oppstår, veileder og støtter vi barna i å løse opp i det. Blir det mer alvorlig og pågående over tid, går vi i dialog med foresatte for å finne tiltak. Gjennom arbeid med voksenrollen – som vi har valgt å kalle relasjonsarbeideren – sikrer vi gjennom mange møtearenaer gode refleksjoner rundt vår rolle i møte med barn. Hvordan kan vi veilede, støtte og bidra til barns utvikling på best mulig måte? Hvordan kan vi legge til rette for å maksimere alle situasjoner til det beste for barn, og hvordan kan vi skjerme leken samtidig som vi sikrer inkludering av alle barn? Dette har vært refleksjoner som vi fortsetter å jobbe med. Det handler i stor grad om det psykososiale barnehagemiljøet, og §41-43 i barnehageloven. Dette ønsker personalet at vi fortsetter å fokusere på også i neste barnehageår.

Vi har jobbet mye med visuell synliggjøring av prosjektarbeidet i rommene gjennom året. Gjennom bruk av Alternativt supplerende kommunikasjon (ASK) og PCS-symboler har veggene vært kledd med visuell støtte, og vi ser at barna benytter seg av dette i stor grad. Det er noen barn som har behov for ASK og PCS for å kunne kommunisere med andre, og da er det viktig at alle barn og voksne kan kommunisere tilbake. Dette opplever vi at vi har fått til i stor grad, og vi ser absolutt viktigheten av å få til dette.

Dette fortsetter vi med videre. Innenfor utvikling av barnehagens lekemiljø ser vi at vi er godt i gang med å skape rom som gir mening, legger til rette for god lek og er dynamiske og varierte. Likevel ser vi at vi må utvikle oss på å planlegge endring i rommet med et mål om å oppnå noe. Vi ønsker å tilegne oss mer kunnskap for å sikre at prosjektet lever i rommet,

ikke bare visuelt, men også fysisk. Å benytte oss av mer udefinerbart materiell, naturmateriell og «ekte saker» blir viktig på veien. Ped.lederne har en helt sentral oppgave i å sikre at spor, oppdrag og endringer i rommet ikke skjer tilfeldig og sporadisk, men etter en lagt plan hvor målet er inkludering, prosjektarbeid og inspirasjon til lek.

For kommende barnehageår har vi valgt psykososialt barnehagemiljø og lekemiljø inne og ute som fokusområder og hovedmål. Som metoder i dette arbeidet fortsetter vi arbeidet med relasjonsarbeideren, prosjektarbeid og ASK. Livsmestring og bærekraftig utvikling for også en stor plass i dette arbeidet.

Barnehagens verdigrunnlag

Barnehagens verdigrunnlag skal formidles, praktiseres og oppleves i alle deler av barnehagens pedagogiske arbeid. Barndommen har egenverdi, og barnehagen skal ha en helhetlig tilnærming til barnas utvikling. Barnehagens samfunnsmandat er, i samarbeid og forståelse med hjemmet, å ivareta barnas behov for omsorg og lek, og fremme læring og danning som grunnlag for allsidig utvikling (Rammeplan, 2017).

I Nordskogen barnehage er vi opptatt av å skape en barndom som er preget av trivsel, vennskap, trygghet, inkludering og lek. Barn skal erfare å bli møtt med empati, slik at de selv kan utvikle sin «empatiske muskel». Jo mer empati man blir møtt med i sin barndom, jo mer empati klarer barn å utøve selv. Alle barn har ulike forutsetninger, og alle barn skal erfare å ha mulighet til å delta i fellesskapet uavhengig av disse. Vi skal fremme demokrati og kontinuerlig arbeide for å bygge et inkluderende fellesskap hvor alle barn får mulighet til å ytre seg, bli hørt og delta. Å bli sett, hørt og anerkjent skal være grunnleggende i vår barnehage. I hverdagen skal barn medvirke og bidra til barnehagens innhold uavhengig av kommunikasjonssevner og andre forutsetninger. Det er vi voksne som må tolke barns uttrykk og sammen bygger vi veien videre.

I vår barnehage skal vi sikre at barn får mange erfaringer med at det finnes mange måter å tenke, handle og leve på. Vi skal synliggjøre verdien av fellesskap gjennom prosjektarbeid og gi barn varierte impulser, opplevelser og erfaringer. Å se mangfold som ressurs er viktig, og vi skal synliggjøre mangfold i familieformer og sørge for at alle får sin familie speilet i

barnehagen. Vi skal sammen motvirke alle former for diskriminering og fremme nestekjærlighet. Barna skal få møte og oppleve et likestilt samfunn, gjennom blant annet å erfare like muligheter for deltakelse i barnehagen. Vi er alle like verdifulle, selv om vi er ulike og har ulike forutsetninger.

I vår barnehage har vi fokus på at barna skal få mange gode naturopplevelser, og lære å ta vare på seg selv, hverandre og naturen. Vi skal legge grunnlaget for å tenke kritisk, handle etisk og vise solidaritet. Barna skal få erfaringer med å mestre livet sitt, med alle opp- og nedturene det har, og utvikle seg til å bli robuste mennesker med god selvfølelse. Vi jobber kontinuerlig for å være et helsefremmende og forebyggende sted, hvor vi bidrar til å utjevne sosiale forskjeller. I barnehagen er vi alle like viktige og like verdifulle.

Ansvar og roller

Alle som arbeider i barnehagen, skal sammen, bidra for å oppfylle målene og kravene i Lov om barnehager og i rammeplan for barnehagen.

Barnehageeier har det overordnede ansvaret for at barnehagen drives etter formålet, og har med det det juridiske ansvaret for kvaliteten i barnehagetilbudet.

Styrer er gitt det daglige ansvaret i barnehagen; pedagogisk, administrativt og personalmessig. Styrer har ansvaret for at personalet tar i bruk sin kompetanse, at det pedagogiske arbeidet er i tråd med Lov om barnehager og rammeplan for barnehagen.

Pedagogisk leder er gitt ansvaret for å lede det pedagogiske arbeidet, i tråd med godt faglig skjønn. Den pedagogiske lederen har særlig ansvar for veiledning av personalet på avdelingen og foreldresamarbeid, og skal sørge for at Lov om barnehager og rammeplan for barnehagen oppfylles gjennom det pedagogiske arbeidet (Rammeplan, 2017).

Barnehagens formål og innhold

Barnehagens innhold skal være allsidig, variert og tilpasset enkeltbarnet og barnegruppen. I barnehagen skal barna få leke og utfolde skaperglede, undring og utforskertrang. Arbeidet med omsorg, lek, læring, danning, sosial kompetanse og kommunikasjon og språk skal ses i

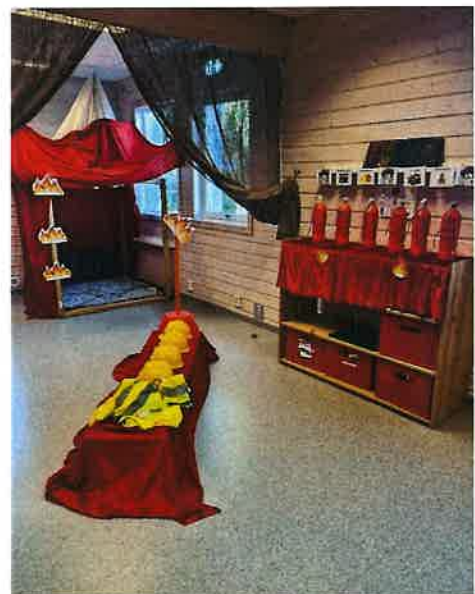
sammenheng og samlet bidra til barns allsidige utvikling. Barns medvirkning skal være et bærende prinsipp i planlegging, gjennomføring, vurdering og evaluering av barnehagens innhold (Rammeplan, 2017).

Barnehagen skal ivareta behovet for omsorg

Omsorg skal prege alle situasjoner i barnehagelivet. Vi voksne møter alle barn på en omsorgsfull måte; trøster, hjelper, gir anerkjennende blick og er varme voksne, samt å være nærværende og engasjerte i det enkelte barns trygghet og trivsel. Vi tar utgangspunkt i trygghetssirkelen i vårt daglige arbeid med omsorg og tilknytning, og bruker begrepene lading (et fang å finne ro i), trygg havn (trygge voksne), reparasjon (mestring og selvregulering) og utforsking (utforske verden sammen med en trygg voksen) som grunnpilar. Barna skal få erfaringer med å få omsorg og å gi omsorg til andre. Vi voksne skal være nær barna i lek og aktiviteter, og ivareta deres behov for omsorg og nærhet.

Barnehagen skal ivareta behovet for lek

Vi legger til rette for lek gjennom å gi barna tid og rom til å få utfolde seg i lek, og ved å tilføre noe nytt og spennende til leken slik at vi bidrar til utvikling. En av våre oppgaver som voksne er å sørge for at alle har noen å leke med, og at alle barn er inkludert i leken. Alle barn skal få positive erfaringer med å være i lek med andre. For å få til dette, er det viktig at vi voksne beskytter leken når det er nødvendig. Prosjektarbeid er en viktig arbeidsmetode som tar utgangspunkt i barnas interesser, og på den måten bidrar til å skape god lek i barnegruppene. Vi voksne skal legge ut spor, inspirere, støtte og tilføre noe nytt i denne leken.

Barnehagen skal ivareta barns rett til medvirkning

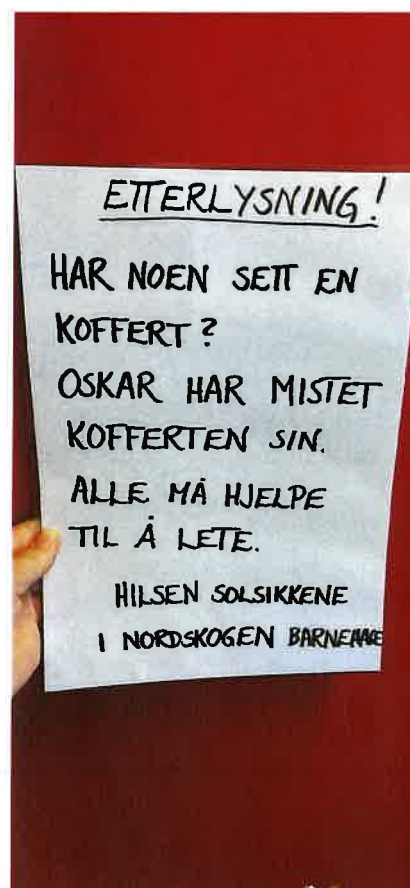
Barns medvirkning er en arbeidsmåte og en måte å tenke på. Det handler om hvordan vi som voksne møter barna i hverdagen, og hvilke muligheter barna har. I vår barnehage skal barna erfare å være en del av et demokrati og et fellesskap, hvor det er rom for ulikhet samtidig som det er preget av likeverd. Barna skal få mulighet til å påvirke, samtidig som vi må lytte til hverandre og bli enige. I prosjektarbeid og lek tas det utgangspunkt i barnas interesser, og det er barna som i samspill med voksne driver arbeidet fremover. Voksne legger til rette for pedagogisk praksis gjennom observasjon av barns verbale og non-verbale uttrykk. Barn skal være aktive deltakere i sin egen hverdag, og ikke passive mottakere av voksnes kunnskap.

Barnehagen skal fremme læring

I vår barnehage legger vi til rette for læring gjennom lek, prosjektarbeid og hverdags- og rutinesituasjoner. Gjennom å ta utgangspunkt i barnas interesser vekker vi barnas lyst til å lære mer. Barn er genuint nysgjerrige, og trenger utfordringer basert på modenhet, behov, interesser og mestringsnivå. Læring handler både om å tilegne seg kunnskap, men også å lære om seg selv i møte med andre. Alle barn skal oppleve at de er aktører i egen barnehagehverdag, og at vi har et demokratisk fellesskap hvor alles stemmer er verdifulle.

Barnehagen skal fremme danning

Danning er en livslang prosess som er med på å forme oss som mennesker. I vår barnehage legger vi daglig til rette for refleksjon, samtale, undring og utforskning. Alle barn skal oppleve å høre til og være aktivt deltagende i fellesskapet. Det er avgjørende for en god selvfølelse at man erfarer å være en viktig del av et fellesskap. Vi møtes i respekt for hverandre og likeverd står sentralt. Barna erfarer å få svar på egne initiativ, undersøker ulike perspektiver, reflekterer over og formulerer egne

synspunkter. Slik er barna med å skape mening i den verden de er en del av. Dette er videre med på å legge grunnlag for selvstendig og ansvarlig deltakelse i vårt demokratiske fellesskap.

Barnehagen skal fremme kommunikasjon og språk

Kommunikasjon og språk er en viktig del av barnas utvikling. I vår barnehage skal språket gjennomsyre hverdagen gjennom å leke med språk, lære språk gjennom lek, hverdagsamtaler, høytlesning og arbeid med litteratur, sang, ASK, tegn til tale og PCS symboler. Barna skal være en del av et rikt og variert språkmiljø på avdelingen sin. Vi skal gi barn positive erfaringer med å bruke språket sitt i alle situasjoner. Voksne må være bevisste sin rolle som språklig forbilde for alle barn, og støtte barna i å uttrykke følelser, tanker og meninger samtidig som vi lytter til andres.

Barnehagen skal fremme vennskap og fellesskap

I vår barnehage møter vi barna med tillit, respekt og omsorg. Barnas hverdag skal preges av trivsel, trygghet, vennskap og lek. Inkludering og tilhørighet i fellesskapet er et viktig begrep for oss. Alle barn skal få erfaringer med å ha og ta vare på venner, og å være i positive samspill preget av anerkjennende og støttende relasjoner.

Voksne støtter barna i regulering av følelser, og veileder barna i konfliktløsning og motstand. Vi deler i små grupper ukentlig, og dette gir oss en mulighet til å være enda tettere på. I små grupper er den voksne enda tettere på, og her kan vi ivareta gamle relasjoner og bygge nye. I små grupper lærer barna å håndtere verden rundt dem i mindre former, og dette styrker barna og er gunstig for det store fellesskapet. Endringene i Barnehagelovens §41-43, kapittel VIII om psykososialt barnehagemiljø, gir oss plikt til

å jobbe forebyggende for et inkluderende lek- og læringsmiljø, avdekke uhensiktsmessig adferd hos barn, og å håndtere krenkelses- og mobbesaker. Vi følger Horten kommunes handlingsveileder for et psykososialt barnehagemiljø, og hver avdeling har konkrete

tiltaksplaner hvor arbeidet med inkluderende fellesskap beskrives.

Barnehagen som pedagogisk virksomhet

Barnehagen skal være en pedagogisk virksomhet som skal planlegges og vurderes. Barn og foreldre har rett til medvirkning i disse prosessene. Målet med barnehagen som pedagogisk virksomhet, er å gi barna et tilrettelagt tilbud i tråd med barnehageloven og rammeplanen. For å oppnå dette skal barnehagen være en lærende organisasjon, og det pedagogiske arbeidet skal være begrunnet i barnehageloven og rammeplanen (Rammeplan, 2017).

Planlegging

Planlegging er en sentral del av vårt arbeid. Hvert år lager vi en ny årsplan for kommende barnehageår. Årsplanen inneholder vår tolkning og realisering av rammeplan for barnehager, barnehageloven, kommunale planer, samt vårt vurderingsarbeid. Planleggingen tar utgangspunkt i årsplanen, og skal sikre kontinuitet og kvalitet i det pedagogiske arbeidet, og progresjon for enkeltbarn og barnegruppa. Planleggingen skal også være utgangspunkt for refleksjon og utvikling av barnehagen som lærende organisasjon. Vi baserer planleggingen på kunnskap om enkeltbarns trivsel og utvikling, både individuelt og i gruppe.

I Nordskogen barnehage kan man som foresatt følge med på innholdet i barnas dager i kalenderen i Visma. Planene våre legges der. Vi har egne utfyllende og konkrete ukeplaner som skrives for personalet. Selv om vi legger planer, så er vi også opptatt av handlingsrom – og derfor kan planene ofte endres. Vi skriver også evaluering hver måned i egen tiltaksplan. Veien videre blir til i lys av erfaringer, observasjoner, vurderinger, dokumentasjon, barns medvirkning og foreldremedvirkning.

Vurdering

Hovedformålet med vurderingsarbeid i barnehagen er å sikre at alle barn får et tilbud i tråd med barnehageloven og rammeplanen. Barnas trivsel, trygghet og utvikling skal vurderes fortløpende, med utgangspunkt i barnets forutsetninger og personalets kunnskap. Øvrig vurderingsarbeid handler om å jevnlig reflektere og vurdere vår egen praksis. Våre planleggingsdager, personalmøter og avdelingsmøter brukes til dette. Her analyserer vi vår egen praksis, og har diskusjoner og refleksjoner som utgangspunkt for videre planlegging. Vi bruker praksisfortellinger som utgangspunkt for faglig refleksjon på ulike møtearenaer og i veiledning. Slik kan vi lære av vår egen

praksis, og utvikle barnehagen som pedagogisk virksomhet.

Dokumentasjon

Å dokumentere vår praksis er helt nødvendig for å kunne vurdere og planlegge barnehagens innhold, og for å sikre utvikling og progresjon i det pedagogiske arbeidet. Dokumentasjon kan være bilder, tegninger, observasjon, lydopptak, logger, praksisfortellinger o.l. Dokumentasjonen skal komme til syne gjennom den elektroniske kommunikasjonsplattformen, på veggene på barnas avdelinger og på vår Facebookside. Dokumentasjonen gir et godt grunnlag for videre arbeid med vurdering og planlegging.

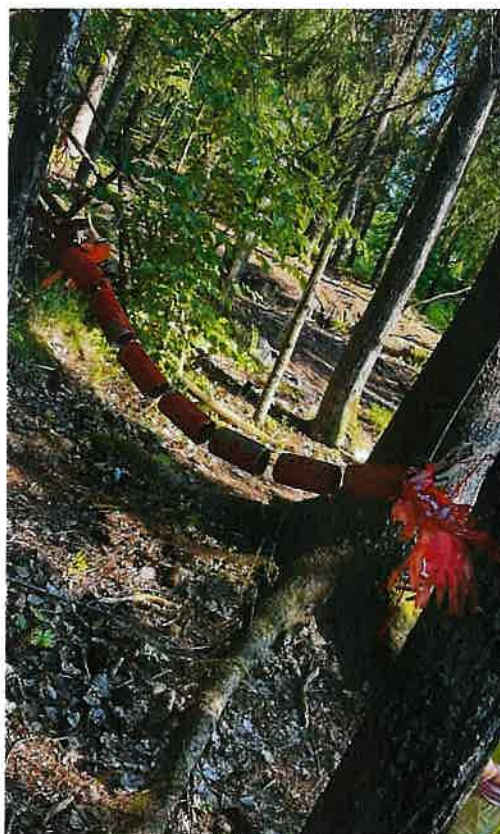
Tilrettelegging i det allmennpedagogiske tilbudet for barn som trenger ekstra støtte

Barn som trenger ekstra støtte, sosialt, pedagogisk og/eller fysisk, får den tilretteleggingen de trenger for å være en naturlig del av et inkluderende og likeverdig tilbud. Tiltakene vurderes og justeres etter barnets behov og utvikling. Tilretteleggingen skal i hovedsak legges til arbeidet i barnegruppa. Eksempler på tilrettelegging kan være at barnegruppen i løpet av dagen deles i lekegrupper, språkgrupper, turgrupper og andre aktiviteter. Alle avdelingene har dagtavler med PCS symboler som øker muligheten for å sikre at alle vet hva som skal skje når, og at vi kan kommunisere med hverandre. Personalet har PCS symboler i «nøkkelknippe» som kan brukes til støtte i samtale med alle barn, og ASK brukes aktivt på alle avdelinger.

Barnehagens arbeidsmåter

Arbeidsmåtene i barnehagen skal ivareta barnas behov for omsorg og lek, fremme læring og danning og gi barn mulighet for medvirkning.

Arbeidsmåtene i barnehagen skal stimulere til nysgjerrighet og undring, og barna skal gis muligheter til å uttrykke seg på forskjellige måter (Rammeplan, 2017).

Prosjektarbeid (helhetlig og tverrfaglig)

Prosjektarbeid er en våre viktigste arbeidsmåter, og er en måte å arbeide med fellesskap, medvirkning og demokrati på. En viktig suksessfaktor for prosjektarbeid er de ansattes engasjement og nysgjerrighet. De voksnes ansvar er å bygge en ramme, og innenfor denne rammen finne ut hva barna interesserer seg for, og ta tak i dette. Prosjektarbeidet skal styrke barns medvirkning, læring og utvikling ved at ansatte og barn sammen undersøker spørsmål, temaer eller en hypotese og fordypet seg i dette. Barna får oppdrag basert på prosjektets utgangspunkt, og det er gjerne en karakter og ulike spor knyttet til prosjektet som barna engasjeres i. I år tar prosjektarbeidene utgangspunkt i barnelitteratur, og etasjene har en felles bok.

Småbarnsavdelingene skal arbeide med «Sneglen og hvalen», mens storbarnsavdelingene skal arbeide med «Arkimedes og vindmølla». Personalet legger en ramme for prosjektets historie med utgangspunkt i en rollefigur, som gjennom året skal hjelpes via oppdrag og spor barna får. Prosjektene skal planlegges og utvikles sammen med barna:

- Barnas interesser, spørsmål, og svar trekkes inn i prosessen ved at de ansatte er åpne for å se hva barna er opptatt av, og bygger videre på det. Det kan være enkeltbarns eller en gruppes undring, interesser, refleksjoner eller behov som er innfallsvinkel til prosjektets start og videre utvikling. Det kan også være litteratur eller andre aktuelle områder som de voksne vet at barna vil bli interessert i.
- De ansatte forsker sammen med barna ved å ikke alltid ha fasitsvarene, men å finne svarene sammen. Noen ganger er det ikke et svar – det er lov å la undringene og egne tanker ha verdi og må ikke alltid forklares.

Pedagogisk dokumentasjon

Pedagogisk dokumentasjon gir grunnlag for refleksjon og læring; et middel for å få frem ulike oppfatninger og åpne for kritisk og reflekterende praksis. Dette vil igjen være med på å endre og utvikle vår pedagogiske praksis.

Som utgangspunkt for refleksjon, utvikling og læring bruker vi ulike **dokumentasjon**: logger fra prosessene, barnas arbeid, samtaler, praksisfortellinger, bilder, tegninger, fortellinger, utstillinger, fremføringer osv. Vi bruker mye praksisfortellinger i formelle og uformelle situasjoner.

Praksisfortellinger er små fortellinger som tar utgangspunkt i hendelser i barnehagen, der de ansatte sammen reflekterer rundt det som skjedde for å videreutvikle det pedagogiske arbeidet.

Pedagogisk dokumentasjon kjennetegnes ved at det omfatter både dokumentasjonen og refleksjonen rundt den. Vi ønsker at dokumentasjon av hverdagshendelser, prosjekter, ulike temaer og pedagogiske prosesser skal være synlig på hver avdeling. Det å snakke om, og å reflektere over dokumentasjonsarbeidet sammen med barna er en viktig og god metode for barns læring. Gjennom refleksjon blir barns læring, barneperspektivet og vår egen praksis mer synlig.

Ved at dokumentasjonen henger på veggen, har foreldre også mulighet til å delta i refleksjoner sammen med egne barn eller personalet.

ASK

I Nordskogen barnehage jobber vi systematisk med ASK og tegn. Ulike bruk av PCS-symboler, tegn og tematavler er en stor del av vårt språkmiljø, og er et supplement i kommunikasjonen med alle barn. Alle ansatte i barnehagen bruker et nøkkelknippe med PCS-symboler, og avdelingsrommene er symbolsatt for å skape mening i språkmiljøet. Barn uten/med lite verbalspråk nyttiggjør seg stort av denne måten å kommunisere på i tillegg til det verbale språket, og for at alle barn skal være en del av fellesskapet er det viktig at alle barn og voksne forstår denne måten å kommunisere på. I tillegg til å være et supplement, brukes det også til utforskning og for å styrke og bygge opp under det verbale språket i rutinesituasjoner, overganger og barnehagehverdagen for alle barn.

Digital praksis

Digitale verktøy skal berike og være en viktig del av et variert læringsmiljø. Barnehagen benytter seg av smarttelefoner, iPad, smartboard, pc, printer og kameraer i sitt arbeid med barna. Disse hjelpemidlene er aktuelle å bruke spesielt i prosjektarbeid med barna. Her kan vi innhente informasjon og opplysninger for utvikling av ny kunnskap eller til inspirasjon for videre arbeid. De kan også være med på å skape felles opplevelser for å starte eller videreutvikle prosjekt og lek. Digitale medier brukes alltid som et bevisst virkemiddel og pedagogisk verktøy, og skal ikke dominere som arbeidsmåte.

Progresjon

Rammeplan for barnehagen sier at «progresjon i barnehagen innebærer at alle barna skal utvikle seg, lære og oppleve fremgang.» Progresjon handler for oss om to ting, at barn utvikler seg i takt med egne forutsetninger, og at miljøet i barnehagen utvikler seg. I vår barnehage skal vi legge til rette for at alle barn opplever variasjon i sine lek- og læringsmuligheter, og at alle barn opplever progresjon i barnehagens innhold. Vi skal hele tiden bygge videre på barnas interesser, og gi barn varierte erfaringer og opplevelser. Barn skal få erfaringer med å mestre, men også erfaringer med å møte motstand og utfordringer. Utfordringene skal være tilpasset barnas erfaringer, interesser, kunnskaper og ferdigheter. I vårt pedagogiske arbeid skal vi introdusere nye perspektiver, og tilrettelegge for progresjon gjennom våre arbeidsmåter, leker, materialer og utforming av det fysiske miljøet. Målet er at hver avdeling skal ha en kontinuerlig vurderingsprosess omkring miljøet på avdelingen, for å sikre at det er varierte, dynamiske og innholdsrike miljøer som barna er en del av. For å sikre at alle barn har en utvikling, arbeider vi jevnlig og kontinuerlig med pedagogisk dokumentasjon, refleksjon og analyse. Dette er bakgrunnen for innhold på foreldresamtaler.

Relasjonsarbeideren

- **Positivt klima**
- **Sensitivitet i kommunikasjonen**
- **Perspektivtaking**
- **Oppmerksom tilstedeværelse**
- **Tett på og deltakende i lek**

De voksne i barnehagen skal være varme, rause og tydelige relasjonsarbeidere som legger til rette for inkludering og tilhørighet. Vi skal alltid handle og bygge miljøer i tråd med visjonen vår. Vi skal veilede og støtte, og være trygge voksne for alle barn. Vi har barns beste i fokus, og vi skal være voksne med et varmt hjerte som barn trives sammen med. Vi skal arbeide for å bygge et positivt klima hvor vennlighet, entusiasme og respektfull adferd preger dialog og den fysiske nærhet til hvert enkelt barn. Vi skal være sensitive i kommunikasjonen gjennom å se bak adferden, alltid gi støtte og respons, tilpasse tempo, hjelpe barn som ikke har det bra og være bevisst på barns trivsel. Vi skal vise fleksibilitet, følge opp barns ideer og bruke barns interesser som utgangspunkt for å skape samhold mellom barna. Barn trenger voksne som har oppmerksom tilstedeværelse gjennom blikk, kroppsspråk og positur, og som viser med hele seg at de ønsker å være sammen med dem. Vi skal være tett på, observere og ha blikk for leken, og sikre at alle har lekevenner.

Barnehagens fagområder

Barnehagens syv fagområder skal sees i sammenheng og være en gjennomgående del av barnehagens innhold. Arbeidet med fagområdene skal bygge på lek, nysgjerrighet og kreativitet. Det skal arbeides tverrfaglig og helhetlig (Rammeplan, 2017).

I vår barnehage opptrer fagområdene sjelden isolert sett. Fagområdene skal bidra til å gi en meningsfull og lærerik hverdag for barna, og sikrer at personalet alltid skal kunne tilby nye og ulike veier i en lek eller i et prosjektarbeid. De er med å utvikle barnehagens pedagogiske innhold, og sikrer progresjon og utvikling i arbeidet. Vi dokumenterer hvilke fagområder vi arbeider med i hverdagen i egen tiltaksplan. I tillegg dokumenterer vi to ganger årlig hvilke av fagområdenes mål vi har oppfylt.

Kommunikasjon, språk og tekst

I vår barnehage skal barna erfare et rikt språkmiljø som preges av at alle skal kunne kommunisere med alle. ASK, PCS-symboler og tegn er en viktig del av alle avdelinger. Barn lærer gjennom å leke og å være språklige aktive, og det skal vi tilrettelegge for hver dag. Prosjektarbeidene på hver avdeling tar utgangspunkt i nyere barnelitteratur, og barnelitteratur skal være tilgjengelig for barn daglig. I daglige samlinger benyttes sang, rim, eventyr, høytlesning og lek med språk. Vi bruker konkrete som støtte for det verbale. Vi utforsker skriftspråk når barna selv viser interesse for det, og leker med skrift, tegning og bokstaver.

Kropp, bevegelse, mat og helse

I vår barnehage har vi fokus på en god variasjon mellom fysisk aktivitet og hvile. Vi skal legge til rette for bevegelsesglede og at alle barn skal kunne være fysisk aktive. Dette gjør vi gjennom daglig utetid og ukentlige turer i skog og mark. HOPP-aktiviteter står på agendaen i uteleken, og er populære å delta i. Daglig har vi hvilestund for de som ikke sover. Da ligger barna på madrasser og hører på lydbok eller rolig musikk. I barnehagen vår har vi fokus på et sunt kosthold, og å bygge gode matvaner fra tidlig alder. Skolestarterne har ukentlige matgrupper hvor de lager varmmat til hele barnehagen. Vi serverer grønnsaker til alle måltider, og frukt til ettermiddagsmåltid hver dag.

Kunst, kultur og kreativitet

I vår barnehage skal vi stimulere barns nysgjerrighet, utvide deres forståelse og bidra til undring, undersøkelser, utprøvinger og eksperimentering. Vi skal legge til rette for og videreutvikle barns kreative prosesser og uttrykk. Å arbeide med ulikt materiale på en kunstnerisk og estetisk måte oppmuntrer til barns skaperglede og støtter deres kulturelle uttrykk. Det er prosessen som er viktig i vår barnehage, ikke det ferdige resultatet. Derfor er vi opptatt av at barna kan skape individuelle kunstneriske uttrykk og ikke ferdigproduserte maler. Barna skal oppleve et mangfold i kunstneriske og kulturelle uttryksformer og verktøy, teknologi og materialer som beriker deres kreative tenkning.

Natur, miljø og teknologi

I vår barnehage er vi tett på naturen og dens mangfold, og vi skal legge til rette for et mangfold av naturopplevelser og å bruke naturen som arena for lek og læring. Vi skal bidra til at barna blir glade i naturen og får erfaringer med å orientere seg i natur og oppholde seg i naturen til de ulike årstidene. Året rundt er vi ute og på tur, og legger til rette for glede og trivsel i natur og uteliv. Vi skal utvikle oss på å lage konstruksjoner av ulike materialer og utforsker muligheter som ligger i redskaper og teknologi. Vi jobber videre med å synliggjøre naturfenomener og reflektere med barna om sammenhenger i naturen.

Antall, rom og form

Dette fagområdet handler om å oppdage, utforske og skape strukturer og hjelper barna til å forstå sammenhenger i naturen, samfunnet og universet. Det handler om å utforske og oppdage matematikk i det daglige livet, i teknologi, natur med mer. Å stimulere til aktiv problemløsning, undring og nysgjerrighet er avgjørende. Å stille spørsmål, argumentere, søke løsninger og resonnere innenfor sammenligning, sortering, plassering, orientering, visualisering, former, mønster, tall og måling er sentralt i dette fagområdet. Dette fagområdet er sentralt i barnehagelivet på daglig basis, og personale skal stimulere og støtte barnas evne og utholdenhet i problemløsning, matematikkglede og interesse for matematiske sammenhenger.

Etikk, religion og filosofi

I vår barnehage ser vi mangfold som en ressurs. I praksis betyr det å se, anerkjenne og formidle fra alle menneskers familieformer, levesett og livsverdener. Respekt, solidaritet og toleranse er viktige verdier i dette arbeidet. Vi markerer de tradisjoner som er representert i barnegruppa i samarbeid med barn og foreldre. Dette er med på å forme likeverd og grunnleggende verdier i kristen og humanistisk arv og tradisjon. Vi skal støtte barna i å undre seg over eksistensielle, etiske og filosofiske spørsmål, og legge grunnlaget for kritisk tenkning og dømmekraft.

Nærmiljø og samfunn

Nordskogen barnehage er en trafikksikker barnehage. Det betyr at vi har rutiner for å skape trafikksikre områder for barna, og at vi har rutiner for hvordan vi kan legge til rette for grunnleggende læring slik at barn kan ferdes trygt i trafikken når de blir eldre. Dette fagområdet handler også om å bli kjent med nærmiljø, samfunn og verden. Lokale tradisjoner, samfunnsinstitusjoner og yrker bør arbeides med for å sikre en tilknytning til lokalmiljøet. Gjennom lek og varierte aktiviteter skal barn få erfaring med å lytte, forhandle og diskutere og få begynnende kjennskap til menneskerettighetene.

Barnehagens visjon, mål og fokusområder

I Handlingsplan for Hortensbarnehagen skal alle barnehagene arbeide med følgende fokusområder i løpet av de neste 4 årene (2022-2026):

Leke- og læringsmiljø

Mål:

- *Alle barn lærer i et lekende fellesskap*
- *Leken har gode vilkår for alle barn*
- *Alle barn er en del av et rikt språkmiljø*

Psykososialt barnehagemiljø

Mål:

- *Alle barn har en plass i fellesskapet*
- *Alle barn har et trygt og godt barnehagemiljø*
- *Alle barn er robuste med tro på seg selv*

Visjon i Nordskogen barnehage:

GNIST – GLØD - GLEDE

Engasjerte, rause, varme og tydelige voksne som bruker hele seg – også hjertet – i møte med barna.

- **Gnist** tennes når voksne
 - Anerkjenner barnas følelser og behov
 - Legger til rette for spennende lek, samspill og prosjektarbeid
 - Skaper inspirerende miljøer
 - Har gode rutiner og samtidig rom for spontanitet
- **Glød** utvikles når voksne
 - Er varme og nære voksne
 - Støtter og veileder i lek som samspill
 - Verner om og utvikler barnas lekemiljø
 - Er engasjerte og tilfører jevnlig noe nytt i prosjekt, lek og aktiviteter
- **Glede** utvikles når voksne
 - Skaper mening i vår egen hverdag
 - Erfarer å være positive i samspill
 - Opplever mestring
 - Opplever oss selv som en viktig og likeverdig deltaker i et yrende fellesskap.

Fokusområder og mål i Nordskogen barnehage:

Psykososialt barnehagemiljø

- Alle barn opplever tilhørighet i et fellesskap som er trygt for alle uavhengig av forutsetninger

Lekemiljø

- Alle barn opplever inspirerende og inkluderende lekemiljøer ute og inne.

For oss handler målet om det **psykososiale barnehagemiljøet** om at barnehagen skal være en arena hvor alle barn har det trygt og godt, og hvor alle barn kjenner at de hører til. Vi skal gjennom arbeid med voksenrollen/relasjonsarbeideren være veiledende, støttende og rause voksne som lever gjennom visjonen vår. Vi skal også sikre at vi som voksne legger til rette for at barn erfarer både mestring og utfordring, og således utvikler en individuell robusthet. I små og store fellesskap er vi opptatt av at alle barn er en unik deltaker, og at alle barn har en verdifull stemme som skal anerkjennes og løftes frem.

Målet knyttet til **lekemiljøet** handler om at vi som ansatte skal benytte alle muligheter rundt oss til det beste for hvert enkelt barn. Barna skal erfare sammenheng i prosjektarbeid, lek og rom, og erfare at det er innbydende og inspirerende å leke i barnehagen. Prosjektarbeidene skal leve i rommene både visuelt og fysisk, og vi skal fortsette med å sette fokus på bruk av udefinert materiell, naturmateriale og «ekte saker» (objekter og ting fra gamle dager eller hverdagslivet). Vi skal utvikle oss på å skape estetiske og sanselige rom, hvor det finnes alle barn har mulighet til å leke.

Vi har flere arbeidsmetoder vi benytter for å arbeide med fokusområdene og nå målene, og i dette barnehageåret vil vi tillegge spesielt vekt på prosjektarbeid og videre arbeid med relasjonsarbeideren.

Samarbeid mellom hjem og barnehage

Det individuelle foreldresamarbeidet

Den daglige samtalen ved henting og levering er en stor del av foreldresamarbeidet. Her har vi dialog om dagen, om barnets ulike behov og kort om hva som er viktig for barnet her og nå. Ved behov kan vi ha dialog pr telefon. Barnehagen inviterer til to samarbeidssamtaler i løpet av barnehageåret. Målet for samtalene er gjensidig utveksling av informasjon, og å følge opp barnets utvikling og trivsel.

Foreldreundersøkelsen

Hver høst gjennomføres det en foreldreundersøkelse i regi av Utdanningsdirektoratet. På bakgrunn av resultatene vurderer vi vår egen praksis, og utarbeider tiltak innenfor områder vi ønsker å utvikle.

Foreldremøter

Barnehagen arrangerer 2-3 foreldremøter i løpet av et barnehageår. På sensommeren har vi et foreldremøte for de nye avdelingene, hvor vi forteller om planene for året og blir kjent med foresatte. På våren kan vi ha et foreldremøte med et valgt tema, og på sommeren har vi foreldremøte for nye foreldre.

Foreldrerådet

Foreldrerådet består av foreldrene/de foresatte til alle barna og skal fremme deres fellesinteresser, og bidra til at samarbeidet mellom barnehagen og foreldregruppen skaper et godt barnehagemiljø. Som hovedregel samles foreldrerådet en gang i året, i forlengelse av foreldremøtet. Foreldrerådet er ansvarlig for å velge 2 representanter til barnehagens samarbeidsutvalg (SU), og 6 representanter til foreldrenes arbeidsutvalg (FAU). Alle foreldre/foresatte har mulighet til å melde inn eller ta opp saker i foreldrerådsmøte. Barnehageeier ved styrer skal sørge for at alle saker av viktighet skal forelegges for foreldrerådet.

Samarbeidsutvalget (SU)

SU skal være et rådgivende, kontaktskapende og samordnende organ (jf. Barnehageloven §4). SU består av to foreldrerepresentanter, to ansattrepresentanter (en pedagog og en fagarbeider/assistent) og styrer i barnehagen. SU har møte ved behov, vanligvis to ganger i året. Alle viktige saker som berører barnehagen skal tas opp i SU. Dette kan være budsjett, bemanning, tilsyn og saker som medfører endring i barnehagen drift.

Foreldrenes arbeidsutvalg (FAU)

FAU er foreldrenes eget arbeidsutvalg og medlemmer velges av foreldrerådet. FAU har ingen formell rolle, men utfører oppgaver på vegne av foreldrerådet. De er bl.a. ansvarlig for å planlegge og gjennomføre ulike arrangementer. Selv om FAU skal fungere selvstendig, inviterer vi jevnlig FAU på møte i forkant av møter i SU. FAU velger selv en leder som også sitter i SU og FUB.

Overganger

Når barnet begynner i barnehagen

I overgangen fra hjem til barnehage, er fokuset å skape trygghet og trivsel for barnet. Forutsigbarhet og dialog med foresatte skaper trygghet for både barn og foreldre. Vi inviterer til et foreldremøte for nye foreldre i juni hvert år. Her utveksles generell informasjon og foreldrene blir kjent med styrer, pedagogiske ledere og bygget. Barn som skal begynne i barnehagen får tilbud om besøksdager før sommerferien. Den første tiden i barnehagen er en tilvenningsperiode. Det er ulikt fra barn til barn hvor lang tid som trengs før barna kjenner seg helt trygge i barnehagen, og det er helt vanlig at barnet får en reaksjon på denne endringen. Vi legger til rette for et tett

samarbeid med foreldre fra første dag, og har kort tid etter oppstart en bli-kjent-samtale med foreldrene. Her kan vi utveksle informasjon om barnet og dets behov.

Overganger innad i barnehagen

Fordi våre avdelinger er relativt aldersdelt, vil barna oppleve overgang til ny avdeling flere ganger i løpet av sin barnehagetid. Det er viktig for oss at overgangen blir så trygg og god som mulig for alle barn. I løpet av mai hvert år informeres foreldre om hvordan personalkabalen og avdelingene for neste barnehageår vil se ut. I etterkant av dette har vi besøksdager, hvor barna besøker sin nye avdeling. Her blir de kjent med rommet, nye lekekamerater og nye voksne. Vi samtaler og reflekterer over overgangen sammen med barna, slik at de er forberedt på hva som skal skje. 3-4 uker før sommerferie, bytter vi til nye grupper. Ved behov kan de «gamle» voksne bli med i denne tiden. Vår erfaring med å bytte før ferien, er at barna oppleves som tryggere når de kommer til sin nye avdeling etter en lang sommerferie.

Barn som blir igjen på avdelingen sin kan også oppleve en utrygghet i endringene som skjer rundt deres avdeling. Det er viktig for oss å ivareta også disse barna i overgangsperioden. Alle foresatte skal få god informasjon om hva som skal skje, og barna ivaretas gjennom samtaler og kjente, trygge voksne som skaper forutsigbarhet for barna.

Overgang fra barnehage til skole og SFO

Horten kommune har en egen overordnet plan for samarbeid og sammenheng barnehage, hjem og skole. Planen omfatter alle barn, foreldre, barnehager, SFO og skoler i Horten. Nordskogen barnehage har også en egen plan for skolestarterne som sendes ut til foresatte årlig.

Nordskogen barnehage samarbeider primært med Nordskogen skole, men vi samarbeider også med de øvrige skolene når vi har barn som begynner på andre skoler. Hver høst lages det en egen plan som vil inneholde oversikt over samarbeidet og hvilke mål og aktiviteter som skal tilbys skolestarterne. Innholdet i dette samarbeidet kan for eksempel være besøk på skolen, deltakelse i klasses timer, gymsal og utelek i skolegården og på SFO. Skolene inviterer i løpet av våren til «bli kjent dager». Skolene inviterer i løpet av våren «sine» skolestartere til å delta på ulike arrangementer, og vi deltar på de så langt det lar seg gjøre.

Barnehagen inviterer seg inn til å besøke de andre aktuelle skolene som er representert i barnegruppa i løpet av våren. Bjørnestien og Nordskogen barnehage samarbeider også ved at barn som skal begynne på samme skole får møte hverandre i løpet av det siste vårhalvåret i barnehagen.

I løpet av våren skal barnehagen, i samarbeid med foreldrene, ha en foreldresamtale der vi sammen lager et skriv til skolen. Dette skrivet vil inneholde barnets sterke sider og utviklingsområder. Ved behov kan man ha overføringsmøte med barnets skole.

Barnehagens tradisjoner og lokale kulturbegivenheter

Barnehagen skal legge til rette for kulturmøter, gi rom for barnas egen kulturskaping og bidra til at alle barn kan få oppleve glede og mestring i sosiale og kulturelle fellesskap. Barnehagen skal by på varierte impulser, opplevelser og erfaringer, og omfatte lokale, nasjonale og internasjonale perspektiver. (Rammeplan for barnehagen, 2017, s.9)

I Nordskogen barnehage har vi gjennom flere år opparbeidet oss ulike tradisjoner og lokale kulturbegivenheter som er viktige for oss. Vi markerer også de høytidene som er representert i barnegruppa.

I løpet av barnehageåret 2022/2023 ønsker vi å ha:

- Markering og opplegg rundt FN-dagen i oktober
- Lucia-feiring i desember
- Nissefest i desember
- Markering og opplegg omkring Samefolkets dag i januar/februar
- Karneval i februar
- Morsmålsdagen i 21.februar
- Vinteraktivitetsdag i februar/mars
- Barnehagedagen i mars
- Dugnad i april/mai
- Barnehagetog i mai
- Markering av id
- Mangfoldsmarkering i juni
- Sommerfest i juni

Årsplan er fastsatt i samarbeidsutvalget for Nordskogen barnehage, Horten den 10.08.2023

Underskrifter:

Monke Masael

Grothelutris

Leder av samarbeidsutvalget

Leder